

Витомир Поповић[•]
Ранко Вулић^{**}

УДК 330. 1:34(44)
Изворни научни чланак

ЕКОНОМСКА ИНТЕРЕСНА ГРУПАЦИЈА ФРАНЦУСКОГ ПРАВА

doi: 10.7168/gpf.12.3434.01P

***Апстракт:** Поред познатих врста трговачких друштава, француска Влада Ордонасом од 23. септембра 1967. регулише ново друштво: економску интересну групацију. Овај облик привредног друштва је оригинално правно лице, слично и удружењима и привредним друштвима, слично конзорцијуму, енглеском partnership-у, joint venture-у или трговачком ортаклуку. Циљ регулисања овог облика био је јасан: омогућити груписање привредних друштава како би лакше пословала на великом европском и светском тржишту. Посебни економски услови који су мотивисали Владу да донесе ову Одонасу било је констатовање слабог нивоа концентрације француских привредних друштава у односу на енглеска и немачка друштва, а које заостајање је било евидентно током шездесетих година.*

***Кључне ријечи:** Ордонаса, економска интересна групација, правни оквир.*

УВОД

Према класичној подели, привредна (трговачка) друштва деле се на друштва лица (трговачки ортаклук и командитно дру-

[•] Др Витомир Поповић, редовни професор и декан Правног факултета Универзитета у Бањој Луци.

^{**} Др Ранко Вулић, адвокат у Бањој Луци.

штво) и друштва капитала (друштво с ограниченом одговорношћу и акционарска друштва).¹ Закон о привредним друштвима Републике Српске² (ради се о готово у целости преузетом Закону о привредним друштвима Републике Србије из 2004.) регулише четири наведене врсте привредних друштава. Чини се да у овом моменту овако узак правни оквир више спутава, него што погодује развоју привредних и непривредних делатности Републике. Пример ширег правног оквира је Закон о трговачким друштвима Републике Хрватске³ који регулише: јавно трговачко друштво, командитно друштво, тајно друштво, дионичко друштво, друштво с ограниченом одговорношћу и господарско интересно удружење. Чини се да најшири правни оквир за развој привредних и непривредних делатности даје француско право. Трговачким закоником из 2000.⁴ регулисани су следећи облици трговачких друштава: трговачки ортаклук, друштво са ограниченом одговорношћу, командитно друштво, командитно друштво на акције, акционарско друштво, поједностављено акционарско друштво, европско трговачко друштво, задружно (кооперативно) друштво, економска интересна групација француског права, европска економска интересна групација. Грађански ортаклук и тајно друштво регулисани су Француским грађанским закоником. Пољопривредним закоником су делимично регулисане поједине врсте трговачких друштава у сфери пољопривреде. Посебним законом и са преко двадесет декрета са законском снагом регулисани су трговачки ортаклуци слободних професија. Посебним законом и са преко двадесет декрета са законском снагом регулисана су трговачка друштва слободних професија. Ако се зна развијеност француске економије, с правом се поставља питање односа, тј. утицаја права као дела друштвене надградње на економску базу и обрнуто.

¹ М. Васиљевић: *Компанијско право, Право привредних друштава Србије и ЕУ*, ЈУ Службени гласник, Београд, 2007, 64.

² Службени гласник Републике Српске, бр. 127/08.

³ Народне новине Републике Хрватске, бр. 111/93, 34/99 и 152/11.

⁴ *Code de commerce*, консолидована верзија од 21. јануара 2012.

1. ПОЈАМ И ИСТОРИЈСКИ АСПЕКТ ЕКОНОМСКЕ ИНТЕРЕСНЕ ГРУПАЦИЈЕ ФРАНЦУСКОГ ПРАВА

Ордонансом од 23. септембра 1967. регулисана је економска интересна групација, оригинално правно лице, слично и удружењима и привредним друштвима, слично конзорцијуму, енглеском *partnership*-у, *joint venture*-у или трговачком ортаклуку. Француска влада је стваралачки интервенисала у материји привредног права са јасним циљем: омогућити груписање привредних друштава како би лакше пословала на великом европском и светском тржишту. Према једној дефиницији, Економска интересна групација је правно лице слободно основано између двају или више лица неограничено и углавном солидарно одговорних, која се уједињују у циљу започињања властитим средствима развоја својих пословних активности, остајући при томе независним⁵.

Да би се у потпуности могла разумети економска интересна групација, неопходно је дати кратак историјски преглед настанка и развоја француских трговачких друштава

У периоду од 16. до 18. века у Француској долази, на основу законске делатности краља, до настајања унутрашњег трговачког права. Краљ Луј 14. доноси познату Ордонансу, марта 1673.⁶ Она има 12 поглавља подељених на 122 члана. Четврто поглавље носи наслов „О друштвима“ и са 14 чланова регулише трговачки ортаклук и командитно друштво. Иако Ордонанса регулише само два облика друштава лица, у трговачкој пракси је настало више типова друштава. Друштва лица су: трговачки ортаклук⁷ које се формира за период од неколико година, а чине га два до пет ортака који су сви трговци и неограничено солидарно одговорни

⁵ Y. Guyon, G. Coqueureau: *Le groupement d'intérêt économique*, Dalloz, Париз 1973, 24.

⁶ Интегрални текст Ордонансе може се наћи на: www.chd.univ-rennes.fr.

⁷ *Société générale* из којег је настало *société en nom collectif* по Закону из 1966.

за обавезе друштва, командитно друштво⁸ у којем се разликују ортаци који одговарају неограничено солидарно и ортаци који одговарају до уложене суме, тајно друштво⁹ чија је карактеристика тајност и краткоћа трајања. Циљ му је непосредан и ограничен, најчешће спекулативан. Друштва капитала настала су развојем рудника и мануфактура који је захтевао концентрацију капитала. Први тип друштава капитала је прилагођавање командитног друштва предвиђеног Ордонансом из 1673 у командитно друштво на акције. Други тип друштава капитала је друштво састављено искључиво од акционара одговорних само до износа вредности њихових акција. Наполеон Бонапарта је, 21. марта 1804, прогласио Грађански законик Француза. Главом деветом, члановима 1832-1873 регулисан је уговор о друштву. Ради се о модерној верзији римског уговора о грађанском ортаклуку. Поједине одредбе Грађанског законика којима је регулисан грађански ортаклук могле су се примењивати и у трговачким друштвима.

Уз име Наполеона Бонапарте веже се и Трговачки законик из 1807. Настао као разрада Ордонансе Луја XIV из 1673. имао је 640 чланова од којих је до 2000, тј. до доношења новог Трговачког законика у оригиналном тексту остало 150 чланова. Набраја три врсте трговачких друштава: трговачки ортаклук¹⁰, командитно друштво¹¹ и акционарско друштво.¹² Чланови 47-50 регулишу тајно трговачко друштво.¹³ Чланом 37 прецизирано је да акционарско друштво може постојати само уз одобрење владе. Ово ограничење мотивисано је Наполеоновим неповерењем у акционарска друштва. То је била препрека за развој акционарских друштава и довело је до бујања командитних друштава на ак-

⁸ *La société en commandite* које Закон из 1966. назива *La commandite simple*.

⁹ *La société anonyme* које је еквивалент тајном друштву (*la société en participation*) по Закону из 1966.

¹⁰ Фр. *La société en nom collectif*.

¹¹ Фр. *La société en commandite*.

¹² Фр. *La société anonyme*.

¹³ Фр. *Les associations commerciales en participation*.

ције.¹⁴ Ригидност Трговачког законика из 1807. исправљена је Законом о трговачким друштвима од 24. јула 1867. Члан 21. став 1. гласи: „Од сада анонимна друшта моћи ће се формирати без одобрења владе.“

Следећи значајан датум у историји француских трговачких друштава је доношење Закона о друштву са ограниченом одговорношћу¹⁵ од 7. марта 1925.¹⁶

Нови Закон о трговачким друштвима¹⁷ донесен је 1966. Има 509 чланова. Регулише трговачки ортаклук, командитно друштво, друштво са ограниченом одговорношћу, командитно друштво на акције и акционарско друштво.

Овај Закон о трговачким друштвима комплетиран је Декретом од марта 1967¹⁸ који има 309 чланова. Закон о грађанским ортаклукима слободних професија¹⁹ донесен је у новембру 1966. У наредних неколико година донесено је двадесет декрета са законском снагом који су регулисали ортаклуке појединих слободних професија. Тако, на пример, декрет који регулише грађански ортаклук нотара има 140 чланова.

Закон о трговачким друштвима слободних професија²⁰ донесен је у децембру 1990. Чланом 1. прецизирано је да слободне професије могу обављати своју делатност у следећим облицима трговачких друштава: друштво са ограниченом одговорношћу, командитно друштво на акције и акционарско друштво. Члановима 22 и 23 регулисано је тајно друштво слободних професија. У неколико наредних година донесено је преко 25 декрета који регулишу трговачка друштва појединих слободних професија. Тако, на пример, декрет који регулише

¹⁴ М. Васиљевић: *Привредна друштва, домаће и упоредно право*, Удружење правника у привреди СР Југославије, Београд 1999, 148.

¹⁵ Фр. *Société à responsabilité limitée* (SARL).

¹⁶ Настало је под утицајем немачког Закона о друштву са ограниченом одговорношћу од 20. априла 1892.

¹⁷ *Loi no 66-537 du 24 juillet 1966 sur les sociétés commerciales.*

¹⁸ *Décret no 67-236 du 23 mars 1967 sur les sociétés commerciales.*

¹⁹ *Loi no 66-879 du 29 novembre 1966.*

²⁰ *Loi no 90-1258 du 31 décembre 1990.*

обављање професије нотара у форми трговачког друштва има 84 члана.

Ордонанса број 67-821 од 23. септембра 1967. која регулише економску интересну групацију свакако је један од значајних датума у историји француског трговачког права. Нови Француски трговачки законик уведен је Ордонансом из септембра 2000.²¹ Ордонанса је донесена на основу Закона из децембра 1999.²² који је овластио Владу да посредством ордонанси усвоји законски део следећих законика: пољопривредног, о образовању, о јавном здравству, трговачког, о заштити околине, о административним судовима, о путевима, о социјалној и здравственој помоћи и монетарно-финансијског.

2. ОСНИВАЊЕ И КАРАКТЕРИСТИКЕ ЕКОНОМСКЕ ИНТЕРЕСНЕ ГРУПАЦИЈЕ

Ордонансом од 23. септембра 1967. француска Влада регулисала је економску интересну групацију, са јасним циљем: омогућити груписање привредних друштава како би лакше пословала на великом европском и светском тржишту. Међутим, посебни економски услови који су мотивисали Владу да донесе ову ордонансу било је констатовање слабог нивоа концентрације француских привредних друштава у односу на енглеска и немачка друштва а које заостајање је било евидентно током шездесетих година.²³ „Творцем“ овог новог привредног друштва сматра се француски министар економије и финансија Michel Debré (1966-1968). Прибегавање ордонанси уместо закону овај

²¹ *Ordonnance no 2000-912 du 18 septembre 2000 relative à la partie Législative du code de commerce.*

²² *Loi no 99-1071 du 16 décembre 1999 portant habilitation du Gouvernement à procéder, par ordonnances, à l'adaptation de la partie Législative de certains codes.*

²³ J. J. Dieumegarde: *Le GIE: instrument de gestion et de développement des groupes de sociétés*, ANRT, Villeneuve d'Ascq, 1997, 20

министар објашњава тиме што би у случају законског регулисања исувише дуга дискусија омела једноставност овог правног лица.²⁴

Ова Ордонанса има укупно 22 члана. Чланови 18, 19, 20 и 21 су одредбе пореске природе, а члан 22 одређује у којим француским прекоморским територијама се Ордонанса примењује. Дакле, фактички са 17 чланова створен је правни оквир за удруживање физичких и/или правних лица који је прихваћен као успело решење не само од чланица Европске уније, него и од неких држава не-чланица. Више пута допуњавана Ордонанса од 23. септембра 1967. у септембру 2000. постаје део законског текста Трговачког законика²⁵, и то чл. Л 251-1 до Л 251-23.

„Два или више физичких или правних лица могу основати између себе економску интересну групацију на одређено време²⁶.“

Услови које оснивачи треба да испуњавају су следећи: члан већ треба да врши неку економску делатност: трговачку, производну, занатску, пољопривредну, или слободних професија, а делатност чланова треба да буде погодна да се развија заједничком активношћу. Од правних лица члановима групације могу бити привредна друштва без обзира на њихову форму: друштва лица или друштва капитала, друштва са фиксним капиталом и задруге. Нису искључена привредна друштва која контролише држава, нити национализована друштва, нити друштва у којима су сувласници јединице локалне управе²⁷. Удружења грађана, упркос својим неекономским делатностима, могу бити чланови економске интересне групације. Разлог је постојање неких удру-

²⁴ Patric Durand, Jacques Latacha, *Le groupement d'intérêt économique*, Librairies techniques, Париз 1968, предговор наведеном делу написао Michel Debré.

²⁵ *Code de commerce*. У француском праву термином „код“ означава се закон у чијем су тексту додани сви законски и подзаконски акти који се односе на дату материју. Ознака Л испред броја члана означава да се ради о законском тексту а не подзаконском.

²⁶ Чл. 1, ст. 1. Ордонансе бр. 67-821 од 23. септембра 1967.

²⁷ J. Guyenot: *Les contrats de groupements d'intérêt économique*, Librairie générale de droit et de jurisprudence, Париз 1970, 39.

жења која учествују у економском животу друштва, па чак могу да се трансформишу у групацију. Свако физичко лице може бити оснивачем економске интересне групације под условом да врши економску делатност. То могу бити трговци и нетрговци, занатлије или припадници слободне професије. Е.И.Г. могу основати, сами или са другим лицима, и два супружника, те учествовати у управљању групацијом оба, или само један од њих²⁸.

„Групација економског интереса има својство правне личности и пуну правну способност од момента уписа у регистар трговине и друштава, али тај упис не ствара презумпцију трговачког карактера групације“²⁹.

Правни статус групације аналоган је правном статусу привредних друштава, тј. уживају потпуно својство правног лица. Е.И.Г. ужива сва права која су призната правним лицима. Групација може да закључује све врсте правних послова, има директан приступ суду (*ius standi*), може поседовати некретнине, стицати права индустријске својине, примати субвенције и донације, бити чланом привредног друштва, бити орган управљања акционарског друштва или члан надзорног одбора и сл.³⁰

„Циљ групације је да олакша или да развије економску делатност својих чланова, да побољша или увећа резултате те делатности: није циљ да се оствари добит за саму групацију.“³¹ Дакле, групација не остварује добит за себе, него директно за своје чланова. Надаље, своју активност (делатност) групација не одређује самостално, већ је њена активност продужетак активности њених чланова.

Упис у Регистар трговине и друштава не повлачи за собом пресумпцију трговачке активности групације. Групација ће бити трговачка или грађанска према својој делатности. Лица која су пре оснивања у име групације у оснивању закључила неке правне

²⁸ Чл. 50 Закона бр. 85-1372 од 23. децембра 1985; чл. 1832-1 француског Грађанског законика

²⁹ Чл. 3. Ордонансе бр. 67-821 од 23. септембра 1967.

³⁰ Y. Guyon, G. Coqueryeau, 24

³¹ Ст. 2. чл. 1. Ордонансе бр. 67-821 од 23. септембра 1967.

послове (уговор о закупу пословних просторија, уговори о раду и сл.) за извршење тих послова солидарно и неограничено одговарају, сем ако ту одговорност не преузме основана групација.

Групација има своје пословно име (назив) прецизирано оснивачким уговором под којим ће бити уписана у Регистар трговине и друштава. Пословно име је битан елемент оснивачког уговора. То може бити неко измишљено име, име које асоцира на активност групације, имена оснивача групације или само једног њеног члана, чак и име места њеног седишта. Прописано је да на писмима, фактурама, наруџбеницама, ценовницима, рекламном материјалу и осталим документима које групација упућује трећим лицима мора бити јасно исписано пословно име групације са знаком „Економска интересна групација, или скраћеницом „ЕИГ“³². Пословно име групације се штити на исти начин као и пословно име трговачког друштва. Ако би неко користио већ постојећи назив, групација би могла да подигне тужбу због нелојалне конкуренције или за накнаду штете.

Одредба којом се прецизира седиште групације саставни је битан елемент оснивачког уговора³³. Док групација има само једно седиште, њене активности се могу обављати на више различитих места. Како ордонанса која регулише економску интересну групацију нема прецизнијих одредби о седишту групације, све што важи за седиште привредних друштава односиће се и на групације које имају трговачку делатност. Групације слободних преофесија, нпр. адвокати, могу имати седиште и у седишту једног од адвоката, чланова групације.

Како би закључење уговора о оснивању ЕИГ на неодређено време или на веома дуг рок узроковало бројне тешкоће у функционисању ЕИГ, већина постојећих групација је основана на рок од десет година.³⁴

³² Чл. 11 Ордонансе од 23. септембра 1967.

³³ Чл. 6. Ордонансе бр. 67-821 од 23. септембра 1967.

³⁴ А. Heurtel: *Les groupements d'intérêt économique (G. I. E.)*, Puits fleuri, 1995, HERICY, 40

Рок на који је групација основана почиње тећи од уписа групације у трговачки регистар. Након истека тог рока, трајање групације може се продужити онолико пута колико то желе њени чланови. За одлуку о продужењу потребна је једногласна одлука свих чланова.

Једногласно чланови могу одлучити да групација престане пре уговореног рока. Осим добровољног престанка, остали разлози престанка предвиђени су Ордонасом:³⁵ (истек времена, реализација циља или нестанак предмета активности, судском одлуком, смрћу члана физичког лица или престанком члана правног лица, осим супротне одредбе у уговору).

Као примери активности групација могу се навести:

- Развојни бирои: два или више произвођача који имају исту или сличну делатност, могу основати Е.И.Г. која ће водити заједнички развојни и технички биро уједињујући инжињерске и техничке кадрове. Сваки произвођач ће партиципирати у трошковима групације, али ће и убирати плодове резултата њеног рада.

- Извозни или увозни бирои: више извозника могу поверити једној Е.И.Г. вођење њихових извозних послова дајући јој рабат на износ послова које закључи.

- Изучавање тржишта: два или више предузећа која имају сличне производе могу задужити једну Е.И.Г. да изучава тржиште како би се боље оцениле потребе тржишта.

- Рекламе: Е.И.Г. може бити задужена за рекламу производа различитих предузећа.

- Вршење слободних професија у форми Е.И.Г.: нпр. једна групација у области здравства окупља 10 клиника и три дома за старе и инвалидне особе.

- Рационализација транспорта: више предузећа могу у оквиру једне Е.И.Г. ујединити своја транспортна средства да би превозили своје производе брже и јефтиније.

³⁵ Чл. 13 Ордонасе број 67-821 од 23. септембра 1967.

- Сектор пољопривреде: позната је Е.И.Г. „*Nutrinov*“ која се бави проналажењем нових производа у пољопривредно-прехрамбеној индустрији за својих шест оснивача из истог сектора.

- Робне куће малих трговаца: ако мали трговци у оквиру истог пословног простора формирају заједничку робну кућу, обавезни су да формирају Е.И.Г. (или акционарско друштво или кооперативно друштво).

Једино ограничење делатности групације је да не повређује правила која регулишу слободу тржишне конкуренције и слободу формирања цена.

Групација³⁶ током свог постојања може примати нове чланове под условима предвиђеним уговором о оснивању. Ако уговор о оснивању не садржи односне одредбе, потребна је једногласна одлука постојећих чланова. Уговор, ипак, може предвидети неку већину којом се одлучује о пријему новог члана. Нови члан одговара за обавезе удружења које постоје у моменту његова пријема, али ако је уговором предвиђено може бити ослобођен те одговорности. То ослобађање од одговорности новог члана мора бити објављено³⁷. Пријем новог члана треба да се објави, а код регистарског суда изврше неопходни уписи. Сваки члан групације може иступити под условима предвиђеним уговором, под условом да је извршио своје обавезе³⁸

У Ордонанси од 23. септембра 1967. нема одредби о искључењу члана. Како је групација заснована на слободи уговарања, логично је да уговор може предвидети поступак искључења.

Законодавац је оставио потпуну слободу члановима Е.И.Г. да оснивачким уговором регулишу међусобна права и обавезе. Ретке су одредбе које говоре о правима и обавезама чланова.

Економска интересна групација може се основати без оснивачког капитала.³⁹ Дакле, о улозима у Е.И.Г. нити једне речи

³⁶ Чл. 7, ст. 1 Ордонансе од 23. септембра 1967.

³⁷ Чл. 4, ст. 1, Ордонансе од 23. септембра 1967.

³⁸ Чл. 7, ст. 2, Ордонансе од 23. септембра 1967.

³⁹ Чл. 2. Ордонансе од 23. септембра 1967.

у цитираној Ордонанси. Мотиве таквог формулисања можемо наћи у правној ситуацији у којој се налазе чланови групације а која је иста као правна ситуација чланова трговачког ортаклука с разлога неограничене солидарне одговорности. Зато постојање или непостојање друштвеног капитала скоро да не интересује трећа лица пошто чланови Е.И.Г. за обавезе групације лично одговорају целокупном својом имовином.

Уговор о економској интересној групацији дефинише организацију групације, али одредбе Ордонансе морају бити поштоване. Сачињава се у писменој форми и мора бити публикован под условима прецизираним декретом.

Уговор нарочито садржи следеће одредбе: назив групације; име, назив или фирму, правну форму, адресу домицила или седишта друштва, и ако постоји, регистарски број уписа у регистар трговине и друштава или у регистар заната, од сваког члана групације; рок на који је групација основана; делатност групације; адресу седишта групације. Обавезно је јавно оглашавање оснивања групације.

Скупштина чланова групације компетентна је да доноси све одлуке, па и одлуку о добровољном престанку групације или продужењу важења уговора, под условима одређеним уговором. Уговор може предвидети да се све одлуке или само неке од њих доносе уз услов кворума и предвиђене већине; ако о томе нема одредби у уговору одлуке се доносе једногласно.

Уговор може доделити сваком члану различит број гласова у односу на друге чланове; ако нема такве уговорне одредбе, сваки члан располаже једним гласом.

Скупштина се обавезно сазива на захтев најмање једне четвртине од броја чланова групације⁴⁰.

Према чл. 9 Ордонансе три су императивне одредбе које се односе на органе управљања:

1. свака Е.И.Г. мора имати једног или више администратора.⁴¹ Према чл. 6 Ордонансе, означавање органа управљања

⁴⁰ Чл. 8 Ордонансе од 23. септембра 1967.

не представља битан елемент оснивачког уговора. Међутим, у пракси, Е.И.Г. неће моћи да се упише у регистар трговине и друштава и неће добити својство правног лица, уколико чланови не именују орган управљања. У овоме се Е.И.Г. разликује од грађанских и трговачких ортаклука код којих, ако нема посебне одредбе, сви ортаци се сматрају пословођама.⁴²

2. С друге стране, функцију органа управљања мора да врше физичка лица (једно или више њих).

3. У односима са трећим лицима, сваки члан органа управљања обавезује групацију уговорима које закључује, без обзира на њихову вредност, ако су ти уговори везани за делатност групације. Било какво ограничење овлашћења органа управљања не може се истицати према трећим лицима.

„Контрола пословања, коју треба поверити физичким лицима, и контрола рачуна врше се под условима предвиђеним оснивачким актом групације.“⁴³

Дакле, на основу напред изнесеног, видљиво је да је Економска интересна групација веома слична трговачком ортаклуку (неограничена солидарна одговорност чланова, могућност трансформације у ортачко друштво, начин управљања и сл).

3. ЕКОНОМСКЕ ИНТЕРЕСНЕ ГРУПАЦИЈЕ У ДРЖАВАМА ЧЛАНИЦАМА И НЕЧЛАНИЦАМА ЕУ

Уговором о хармонизацији афричког пословног права 14 афричких држава, бивших француских колонија је регулисало економску интересну групацију. Сем наведених, још и Тунис, Алжир и Мароко.

Македонија је споразум о придруживању и стабилизацији са Европском унијом потписала априла 2001. Захтев за приступ ЕУ

⁴¹ Фр. *Administrateur* = У једној Е. И. Г. то је физичко лице које врши улогу органа управљања.

⁴² Чл. 1859 француског Грађанског законика; чл. 12 Закона о привредним друштвима бр. 66-537 од 24. јула 1966.

⁴³ Чл. 10. Ордонансе бр. 67-821 од 23. септембра 1967.

поднела је 22. марта 2004. Закон о привредним друштвима⁴⁴ донела је у априлу 2004. У том Закону регулисана је економска интересна групација⁴⁵ члановима 553-566, тј. укупно 14 чланова. Видно је угледање на француски модел економске интересне групације.

Законом о трговачким друштвима⁴⁶ Р. Хрватске, члановима 583-610 регулисано је господарско интересно удружење. Поред утицаја француског права, чит је и утицај комунитарне уредбе о европској економској интересној групацији.

У судским регистрима хрватских судова на дан 27.03.2009. било је регистровано 100 господарских интересних удружења.⁴⁷

Доношењем Комунитарне уредбе (правила) од 25. јула 1985. преузет је француски модел економске интересне групације и наведеном уредбом економска интересна групација (европска) постаје део права сваке чланице Европске уније.

Словенија је постала чланица Европске уније 1. маја 2004. након што је уговор о приступању потписан априла 2004. у Атини. Још 27.05.1993. *Zakonom o gospodarskih družbah* Словенија је регулисала економску интересну групацију⁴⁸ према француском моделу. У актуелном Закону од 4. априла 2006. групација је регулисана члановима 563-576, а Европској интересној групацији посвећена су два члана, и то 577 и 578. Та групација унутарњег словеначког права скоро у свему следи француска решења.

Право Републике Српске и Републике Србије (српско право) познавало је и познаје форме удруживања привредних друштава сличне економској интересној групацији.

Скупштина СФРЈ усвојила је Закон о удруженом раду (ЗУР) 25. новембра 1976. То је био модеран закон који је са 671 чланом регулисао материју коју регулишу савремени закони о привред-

⁴⁴ Закон за трговските друшта, *Сл. весник на Р Македонија*, бр. 28/04 од 30.04.2004.

⁴⁵ Мак. „стопанска интересна заедница“.

⁴⁶ Објављен у *Народним новинама*, бр. 111/1993 од 15.12.1993.

⁴⁷ Едита Чулиновић Херц, *Господарско интересно удружење*, www.pravri.hr.

⁴⁸ Господарско интересно здружење.

ним друштвима. Нажалост, уместо правничким језиком, писан је идеолошко-политичком терминологијом, па је био тешко схватљив и правницима и привредницима.

Две форме удруживања предвиђене ЗУР-ом имају много сличности са економском интересном групацијом:

1. пословна заједница (члан 388 и следећи)
2. радна заједница за обављање послова од заједничког интереса (члан 400 и следећи)

Године 1996, Савезна Република Југославија донела је Закон о предузећима којег је 1998. реципирала Република Српска.

Члан 404 Закона о предузећима Републике Српске носи наслов: „Пословно удружење“⁴⁹. Видљиво је да је за узор пословном удружењу служила економска интересна групација француског права.

(1) Пословно удружење могу основати два или више предузећа, односно предузетника ради унапређења сопственог привређивања и усклађивања своје делатности.

(2) Пословно удружење не оснива се ради стицања добити.

(3) Права чланова пословног удружења не могу бити изражена у хартијама од вредности.

(4) Пословно удружење је правно лице.

(5) Пословно удружење уписује се у регистар.

(6) Ознака „пословно удружење“ наводи се у фирми.

(7) Пословно удружење иступа у правном промету у своје име и за рачун својих чланова и у име и за рачун својих чланова.

(8) За обавезе преузете у правном промету пословно удружење одговара својом имовином, а чланови одговарају на начин одређен уговором о оснивању, односно уговором са трећим лицем.

(9) Уговором о оснивању утврђује се назив, време оснивања, циљ и делатност, седиште, управљање, заступање, одговор-

⁴⁹ Да је чл. 404. ЗОП-а Републике Српске у великој мери у сагласности са Уредбом бр. 2137/85 наводи др Зинка Грбо, *Европска економска интересна групација и њен однос са статусним формама у правном систему Босне и Херцеговине*, www.libertas-institut.com, 45

ност, приступање, иступање, иступање у правном промету, искључење, имовина, надзор, престанак, као и друга питања значајна за остваривање циљева пословног удружења.

Концизност овог члана је вероватно допринела малој популарности овог вида удруживања привредних друштава и предузетника у Републици Српској.

ЗАКЉУЧАК

Иако је за Французе ЕИГ форма која се налази између друштва и удружења (грађана), чини се да је то ортаклук,⁵⁰ без одреднице грађански или трговачки.⁵¹ То је ортаклук чија је намена да буде инструмент концентрације привредних друштава и јачања њихове конкурентности на европском и светском тржишту.

Да ли је потребно регулисати економску интересну групу (француског типа) у српском праву? Да, свакако. Зашто је потребно да се регулише ова материја? „Како и правна структура утиче на постизање привредних резултата, који би значили напредак, потребно је одмах приступити отклањању оних сметњи што се у вези с тим још јављају... ако хоћемо, а хоћемо у Европу и свет, онда сваки пропис који доносимо мора бити што је више могуће компатибилан са прописима који се односе на исту

⁵⁰ Према проф. Yves Guyon-у „Практично не постоји принципијелна разлика између ЕИГ и грађанског ортаклука средстава чији су чланови припадници слободних професија. Обе форме омогућују да се на заједничко кориштење дају средства као што су пословни простори, материјал, документација, или помоћно особље.“ (Y. Guyon: „Les groupements d` intérêt économique“, Les cahiers de droit, vol. 22, no. 2, 1981, Université Laval, Монреал, Канада)

⁵¹ Према проф. Барбић Јакши, господарско интересно удружење и командитно друштво су варијанте трговачког ортаклука, а сва наведена друштва се темеље на ортаклуку и из ортаклука су се развила. (Јакша Барбић, *Право друштава, књига трећа, Право особа*, Организатор, Загреб 2001.

материју у земљама тржишне привреде, а пре свих Европске уније.⁵²

Уколико би се стекли политички услови, чини се да би Законом о допуни Закона о привредним друштвима, без посебних трошкова, могло и требало регулисати економску интересну групацију користећи искуства наших најближих суседа.

Vitomir Popović PhD
Ranko Vulic PhD

ECONOMIC INTEREST GROUP OF THE FRENCH LAW

Summary

Besides the known types of companies, the French Government established the new group by the Ordonnance as of September 23rd, 1967, which is economic interest group. This type of business entity is a genuine legal entity, similar to associations and business entities, like consortium, English partnership, joint venture and trade partnership. Objective of establishing this type was clear: to enable grouping of business entities in order to conduct business activity easily on great European and global market. Special economic conditions which had motivated the Government to pass this Ordonnance was determination of low level of concentration of French business entities compared with English and German entities, which lag was obvious during the 1960s.

Key words: *Ordonnance, economic interest group, legal frame.*

⁵² Проф. др Марко Рајчевић: „Захтеви будуће привредноправне регулативе у Републици Српској“, *Адвокатура*, бр. 2/2, Бања Лука 1999, 1, 2.

ЛИТЕРАТУРА

1. Е. Чулиновић Херц, *Господарско интересно удружење*, www.pravri.hr
2. З. Грбо, *Европска економска интересна групација и њен однос са статусним формама у правном систему Босне и Херцеговине*, www.libertas-institut.com
3. Ј. Барбић, *Право друштава, књига трећа, Право особа*, Организатор, Загреб 2001.
4. М. Васиљевић, *„Компанијско право, Право привредних друштава Србије и ЕУ*, ЈУ Службени гласник, Београд 2007.
5. М. Васиљевић, *Привредна друштва, домаће и упоредно право*, Удружење правника у привреди СР Југославије, Београд 1999.
6. М. Рајчевић, *„Захтеви будуће привредноправне регулативе у Републици Српској“*, *Адвокатура*, бр. 2/2, Бања Лука 1999.
7. А. Heurtel, *Les groupements d`intérêt économique (G. I. E.)*, Puits fleuri, Hericy 1995.
8. J. J. Dieumegarde, *Le GIE: instrument de gestion et de développement des groupes de sociétés*, ANRT, Villeneuve d` Asco, 1997.
9. J. Guyenot, *Les contrats de groupements d` intérêt économique*, Librairie générale de droit et de jurisprudence, Париз 1970.
10. P. Durand, J. Latacha, *Le groupement d`intérêt économique*, Librairies techniques, Париз 1968, предговор наведеном делу написао Michel Debré.
11. Y. Guyon, G. Coquereau: *Le groupement d`intérêt économique*, Dalloz, Париз 1973.